

KAZACHSTAN EN DE TERUGKEER VAN DE TIJGER

Januari 2022 - juni 2022
Contribute & Stichting Pharus

NEWSFLASH

Op 5 september 2022 is tijdens de Tijgertop in Vladivostok een *Memorandum of Understanding* getekend tussen de overheden van Kazachstan en Rusland.

Viceminister Ecologie, Geologie en Natuurlijke Hulpbronnen van de Republiek van Kazachstan Aliya Shalabekova en minister van Natuurlijke Hulpbronnen en Ecologie van de Russische Federatie A.A. Kozlov

© WWF

MANAGEMENT VAN HET ILI-BALKASJ RESERVAAT

Plan jaar 3

25.000 hectare zijn vastgelegd in het kadaster met als bestemming 'Uitbreiding van het Reservaat'. Volledige implementatie van SMART in anti-stroperij patrouilles en rangers getraind. Bouw autogarage voor het onderhoud van de auto's.

Resultaat jaar 3

Uitbreiding reservaat ligt nog bij de autoriteiten ter goedkeuring. Volledige implementatie SMART-patrouilletechniek & training 13 rangers op patrouilleschepen en brandpreventie voor 10 rangers. De bouw van de garage is uitgesteld tot 2023.

- De rangers van het Ili Balkasj Reservaat gaan met regelmaat op patrouille in het gebied. Daarbij wordt route bepaling volgens het SMART-patrouillesystematiek bepaald en zodoende wordt het gehele gebied bestreken. Tijdens patrouille werkzaamheden worden de teams ondersteund met leeftocht (voedselpakketten) en verzorgt het programma de brandstof voor de voertuigen. 13 rangers volgen een opleiding voor vaardige omgang met de patrouilleschepen. Alle 63 rangers van het reservaat zijn inmiddels verzekerd tegen medische kosten.
- Overzicht van handhavingsmaatregelen

	Jul - Dec 2021	Jan - Jun 2022
Aantal patrouilles (3-5 dagen elk)	14	13
Proces verbaal mbt jagen	10	2
Proces verbaal mbt visserij	10	0
Proces verbaal mbt andere activiteiten	-	1
Uitgeschreven boetes (totaalbedrag in Euro)	2.935	570
In beslag genomen geweren	5	0
In beslag genomen visnetten	3	0
In beslag genomen boot	1	0

- Hoewel patrouilles in het hele gebied hebben plaatsgevonden, is de intensiteit afgenomen evenals het aantal processen-verbaal (twee betroffen visserij-activiteiten en één had betrekking op andere illegale activiteit). Ook zijn er minder boetes opgelegd en werden er geen materialen in beslag genomen. Mogelijk heeft dit te maken met een wisseling in het management van het Reservaat waardoor er minder aandacht hiervoor is, maar het is ook aannemelijk dat er simpelweg minder overtredingen plaatsvonden.

Rupsvoertuig geschikt voor moerassig terrein heeft ook veel onderhoud nodig wegens intensief gebruik

© WWF

- Ruig terrein brengt veel schade toe aan de voertuigen die aan het begin van het project werden aangeschaft. Deze worden intensief gebruikt (bijvoorbeeld.: één patrouille neemt al gauw 1.000 km in beslag). Er is nu iemand aangesteld om de aanschaf van onderdelen en onderhoud ter hand te nemen. Dit is een tijdrovende taak, onder meer omdat er veel onderdelen van inferieure kwaliteit op de markt zijn. De grote patrouilleboot is gerenoveerd en vaarklaar.

Het grote patrouilleschip voor het Ili-meer is nu vaarklaar

© WWF

- Het voorstel om het reservaat met 25.000 hectare uit te breiden met een belangrijk deel aan de kust van het Ili-meer ligt nog bij de autoriteiten om goedgekeurd te worden. De verwachting is dat er geen bezwaar is om dit onbewoonde gebied aan het reservaat toe te voegen maar voor besluitvorming moet de overheid haar interne procedures zorgvuldig doorlopen, ook omdat dit implicaties zal hebben voor de benodigde menskracht om dit gebied voldoende te kunnen beheren. De natuurwetenschappelijke verantwoording is gereed, hierna volgt de toets voor economische haalbaarheid en daarna hopelijk het positieve besluit vanuit de overheid.

UITDAGING

Na een aantal jaren in het gebied te hebben gewerkt, merken we dat de lokale mensen en de staf een zekere laksheid hebben ten aanzien van taken. Dit vergt veel supervisie en training. Mogelijk heeft dit te maken met een Sovjetsysteem waarin mensen decennialang opgroeiden, waar weinig waardering was voor eigen initiatief, en een zekere vorm van apathie in deze afgelegen streek waar weinig ontplooiingsmogelijkheden zijn. Het programma geeft een impuls aan het gebied maar het betrekken van de lokale bevolking kost meer tijd dan aanvankelijk voorzien was.

Er is een analyse uitgevoerd van de ervaring met de small grant-initiatieven voor de lokale bevolking. 90% van de 46 initiatieven bleken succesvol te zijn maar duurzaamheid op de langere termijn is twijfelachtig voor de helft. Ook is het moeilijk om een bredere laag van de bevolking te bereiken zoals in voorgaand rapport uiteen is gezet. Daarom zijn we in de afgelopen periode overgestapt op een andere werkwijze waarin een aantal huishoudens gezamenlijk een voorstel in kunnen dienen bij het zogenoemde Local Development Fund. Hiermee stimuleren we dat er ook een onderling lerend effect kan optreden. In deze rapportageperiode is deze werkwijze in gang gezet in het dorp Karoy wat het dichtste bij het tijger-uitzetgebied gelegen is. Drie initiatieven waarin steeds drie families samenwerken hebben een bijdrage gekregen uit dit fonds. Volgend jaar zullen we bekijken of deze aanpak tot een steviger resultaat leidt.

Tijdens deze periode ging de directeur van het reservaat met pensioen, en vervolgens werden zijn plaatsvervangers door de nieuwe directeur ontslagen. Het nieuwe leiderschap bracht met zich mee dat relaties opnieuw moeten worden opgebouwd. Een gevolg van deze ontwrichting is bijvoorbeeld dat de patrouille-intensiteit dit half jaar minder is geweest.

HERSTEL RIVIERBOSHABITAT

Plan jaar 3

37 hectare aangeplant bos (37.000 zaailingen in totaal: 25.000 populier, 2.000 zilverwilg, 10.000 wilg)

Resultaat jaar 3

In totaal zijn 14.100 zaailingen uitgeplant (2.500 populier, 10.000 zilverwilg, 1.600 wilde olijf).

- In eerdere jaren werd er niet heel veel succes geboekt met het aanplanten van rivierboshabitat. Zo bleek het onder meer moeilijk om de zaailingen continu van voldoende water te voorzien. Onder leiding van de nieuw aangestelde bosspecialist Aibek Baibulov is er een plan opgesteld om de eerdere problemen het hoofd te bieden en is er ingezet op de aanleg van een druppelirrigatiesysteem en de installatie van een waterpomp. Daarnaast is er gewerkt met waterboxen, afkomstig uit Nederland, die iedere zaailing een eigen watervoorraad geven voor de eerste periode. Een derde methodiek waar mee geëxperimenteerd is afgelopen jaar is watervasthoudende gel voor de zaailingen. Verder is er bodemonderzoek uitgevoerd wat inzicht biedt in de meest succesvolle plaatsen voor herbebossing.
- In de kas worden nieuwe bomen uit zaad opgekweekt (5.000 populier, 400.000 wilde olijf) die buiten verder worden gekweekt in geïrrigeerde plantbedden. 10.000 wilgen, 2.500 populieren en 1.600 wilde olijven zijn inmiddels uitgeplant in het reservaat. De overlevingspercentages zijn nu hoger dan voorheen. Het afrasteren van de plantbedden tegen konijnen draagt hier positief aan bij.

Druppelirrigatie draagt bij aan hogere overlevingskansen van de zaailingen
© WWF

Individuele bescherming van zaailingen tegen vraat door konijnen
© WWF

- Na de rietbranden van oktober (200.000 hectare) zijn er op aanraden van de consultant een aantal brandgangen in het reservaat aangelegd. Het ontwerp ervan voldoet nog niet in alle gevallen. Dit voorjaar is 50.000 hectare rietland verloren gegaan bij nieuwe branden. Het programma heeft geïnvesteerd in brandblusmaterialen en training. Echter voorzien we dat er een aanzienlijk grotere inspanning nodig is en er een speciale brandbrigade moet worden aangesteld.

Bestrijding van rietbranden heeft grotere aandacht nodig
© WWF

TIJGERPROOIDIERENBEHEER

Plan jaar 3

Totaal aantal Afghaanse edelherten in het wild: 170-180. 20 wilde hoefdieren per 1.000 hectare. Bijvoeren in de winter: 140 ton voer en 90 ton hooi. Bouw van het tijdelijke verblijf kulans.

Resultaat jaar 3

Populatie Afghaanse edelhert: 170 – 190. 15 wilde hoefdieren per 1.000 hectare. Bijvoeren in de winter: 100 ton mais, 40 ton gerst en 90 ton hooi. Tijdelijk verblijf kulan gebouwd.

- Met succes zijn er 39 additionele Afghaanse edelherten (Bukhara deer) in het Reservaat losgelaten zodat het totaal van dit boekjaar op 61 uit is gekomen. Ook deze herten kwamen uit het nabijgelegen Karachigil-jachtdomein. Na een korte rustperiode in het afgerasterde deel zijn de herten het reservaat ingelopen. Samen met eerdere translocaties en jongen die er geboren zijn, wordt de populatie nu op 170 tot 190 dieren geschat. Deze schatting hebben we gemaakt aan de hand van het getelde aantal jonge dieren die we in het park hebben waargenomen. Met behulp van elf satellietzenders kunnen de edelherten gevolgd worden.
- Vrees was dat de rietbranden een blijvend negatief effect op het leefgebied van in het bijzonder wilde zwijnen zou hebben. Maar dit blijkt mee te vallen omdat er naast het riet weinig brandbare vegetatie is zodat de wilde zwijnen weer hun oude schuilgebied in de rietvelden hebben ingenomen.
- Samen met reeën is de tijger-prooistand toegenomen naar vijftien dieren per 1.000 hectare (nulmeting van 2017 duidde op vijf dieren per 1.000 hectare). Hoewel dit een fractie minder is dan het gehoopte resultaat in de planning, is het prooidierbestand substantieel toegenomen. Factor is dat de afgelopen winter mild was met weinig sneeuwval, zodat er weinig sterfte was onder de prooidieren, mede omdat er is bijgevoerd op 37 plekken in het reservaat.
- In het droge gedeelte van het reservaat zijn nu acht waterplekken functioneel die speciaal de Kroppgazelles, ten goede komen.

Kroppgazelles
© WWF

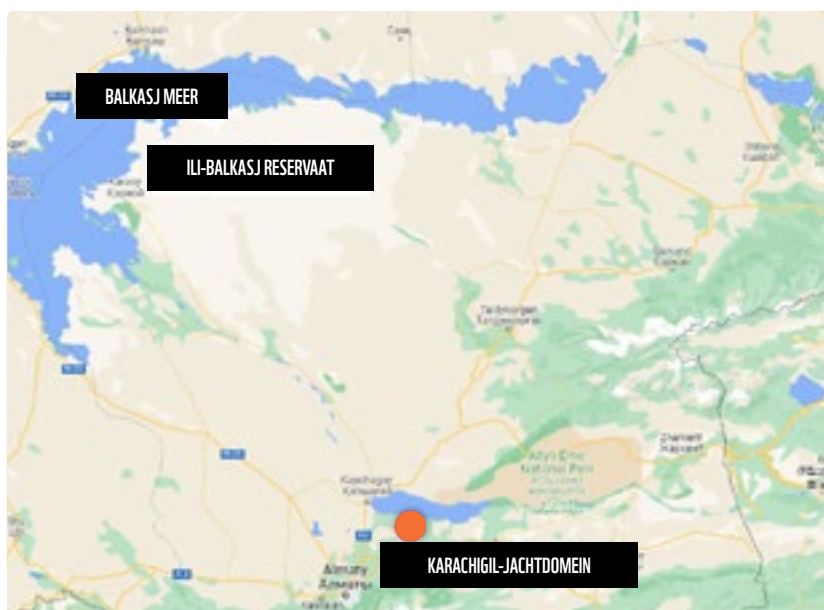

Kropgazelle, een centraal Aziatische soort die op de Rode Lijst als Kwetsbaar te boek staat en bescherming nodig heeft

© WWF

- Met betrekking tot competitie door de in het reservaat aanwezige wolven kunnen we opmerken dat het aantal jonge Afghaanse edelherten, die zijn geobserveerd, erop wijzen dat wolven nu weinig op deze soort jagen. Dit concluderen we, omdat het aantal jonge edelherten normaal was ten opzichte van het aantal wat te verwachten was.
- Een tweede survey in het gebied waar in het najaar Saiga-antilopen werden waargenomen, leverde niets op. Op basis hiervan kunnen we aannemen dat de Saiga-populatie in de toekomst geen voedselbron voor de tijger zal vormen.

Locatie van het Karachigil-jachtdomein ten opzichte van het Ili-Balkasj reservaat

© WWF

TIJGERPROOJDIERENBEHEER

Plan jaar 3

Ondertekening samenwerkingsovereenkomst overheid Rusland en Kazachstan. Contracteren bouwbedrijf voor bouw tijgerverblijf en uitvoering eerste jaar van veterinaire onderzoek.

Resultaat jaar 3

Ondertekening Memorandum of Understanding (MoU) overheid Rusland en Kazachstan. Eerste veterinaire onderzoek uitgevoerd. Offertes bouwbedrijven opgevraagd ter vergelijking.

- Na de positieve woorden van zowel de president van Kazachstan als Russische functionarissen tijdens het 17e Forum voor interregionale samenwerking tussen Kazachstan en Rusland waarin beide landen hun bereidheid tot samenwerking t.a.v. tijgerherintroductie onderstreepten, barstte de crisis rond de Oekraïne uit. Hierdoor is het onduidelijk gebleven of de beide overheden hun voornemen zouden bekrachtigen met een MoU die tijdens de Tijger Top in Vladivostok in September 2022 ondertekend zou moeten worden. De Tijger Top zal in september doorgaan. Onze laatste inzichten zijn dat de overheid van Kazachstan een delegatie naar de Tijger Top zal sturen en het een en ander duidt erop dat de samenwerkingsovereenkomst daadwerkelijk ondertekend zal worden. Deze MoU is essentieel voor het uiteindelijk daadwerkelijk overbrengen van tijgers van Rusland naar Kazachstan en andere technische coöperatie. Ondanks de gespannen politieke situatie van deze tijd hopen we in het belang van tijgerbescherming dat de overeenkomst wel gesloten zal worden. Internationale representatie vanuit WWF is niet aanwezig. Grigory maakt deel uit van de Kazachse delegatie die de plannen presenteert.
- Het starten van activiteiten om mens-tijger conflicten te beheersen zijn uitgesteld in afwachting van het daadwerkelijk ondertekenen van de MoU tussen de twee landen.
- In deze periode zijn we een nieuw onderzoek gestart ter voorbereiding van de introductie van tijgers. We willen beter zicht hebben op mogelijke ziektes in andere wilde dieren in het reservaat. Dit onderzoek zal over een periode van 2 jaar uitgevoerd worden. Periodiek worden er mbv diervriendelijke vallen kleine wilde dieren gevangen waarvan bloedmonsters worden afgenomen. Daarbij volgen we de guidelines en protocollen van de IUCN the World Conservation Union en de World Organization of Animal Health. Tijdens de eerste survey zijn de volgende dieren gevangen, bemonsterd en weer losgelaten: 2 dassen, 1 rode vos, 3 huiskatten. Als bijvangst, wat interessante informatie omtrent de biodiversiteit in het eservaat oplevert, werden ook egels, schildpadden, twee kleine wilde zwijnen en zelfs een giervalk gevangen (en weer losgelaten).

**Artists impression van
het tijger herintroductie
centrum**
© WWF

- WWF-specialisten uit de Amoerregio hebben geassisteerd in het ontwikkelen van het daadwerkelijke tijgeruitzet-protocol waarbij hun uitgebreide ervaring in de Amoer als leidraad dient. Daarbij is er veel overleg geweest met de district-autoriteiten en natuurlijk personeel van het Ili Balkasj Reservaat. Ook is er een ontwerp voor het tijdelijke onderkomen van de tijgers gemaakt. Lokale aannemers worden nu gevraagd om een berekening voor de bouw te maken. Het is nu al duidelijk dat er rekening gehouden moet worden met stijgende prijzen voor bouwmaterialen.

BETREKKEN LOKALE GEMEENSCHAPPEN

Plan jaar 3

10 – 16 projecten via small grant programma gefinancierd.
Aanleg groentetuin in Karoy en Koktal.
Educatie van 100 jongeren: Engels en training in ecotourisme.

Resultaat jaar 3

Evaluatie small grant programma. Oprichting lokaal ontwikkelfonds en financiering eerste 3 initiatieven.
Groentetuin aangelegd. Natuurbeschermingseducatie programma bereikte 322 jongeren. Ecotoerisme workshops bereikten 150 deelnemers.

Small-grant projecten en groentetuin

- In de dorpen Karoy, Koktal and Zhideli zijn er nieuwe kleine projecten gestart ter ondersteuning van de lokale bevolking. Er is vijf hectare ingeplant met aardappelen, waarmee zo'n vijftig gezinnen gesteund worden.
- Nadat de evaluatie van het werk met lokale mensen is uitgevoerd, experimenteren we nu in Karoy met zogenoemde Local Development Funds waarin meerdere families gezamenlijk aan een door hen voorgesteld initiatief werken. De eerste drie initiatieven waarin negen families betrokken zijn, zijn van start gegaan. Activiteiten zijn veehouderij, viltbewerking en restaurantservices.en).
- In Karoy en Koktal zijn er elf workshops georganiseerd over ecotoerisme voor in totaal zo'n 150 deelnemers. Touroperators uit Almaty wisselden hun ervaringen, wensen en ideeën uit met de deelnemende dorpelingen. Ervaringsdeskundigen uit andere delen van Kazachstan en Kirgistan deelden hun ervaringen en een film over toerisme in tijgerreservaten in India is er vertoond en besproken. Deze workshops motiveert de lokale bevolking om kansen te herkennen en verder te betrekken bij het slagen van het tijger re-introductie programma en de bescherming van het Reservaat in het algemeen.
- Tijdens een bezoek van de vice Minister voor Ecologie heeft hij notitie genomen van de initiatieven met de lokale bevolken waarop woorden van grote appreciatie zijn geuit. De belangstelling van de overheid van Kazachstan voor het programma is hiermee nogmaals onderstreept.

In overleg en op school

- Een actief natuurbeschermingseducatie programma heeft afgelopen 6 maanden 322 schoolkinderen in 6 dorpen bereikt. In Karoy hebben 12 jongeren zelfs een eco-club opgericht wat hun interesse en motivatie ten aanzien van natuurbescherming illustreert. Een ervaren ornitholoog begeleidt de ecoclub.

De kinderen van Karoy plaatsen nestgelegenheden voor een visarend
© WWF

DAMBEHEER EN ONDERZOEK KLIMAATEFFECTEN OP DE LANGE TERMIJN

Plan jaar 3

Vertaling van advies naar praktische aanbevelingen voor dambeheerders - inclusief scenario's en bijbehorende stroom-schema's. Overleg met waterbestuur van Balkasj.

Resultaat jaar 3

Geen voortgang geboekt dit jaar.

- Er is in het laatste half jaar geen verdere vooruitgang geboekt ten aanzien van de regionale waterverdeling. Zoals in de vorige rapportage gemeld zijn de verantwoordelijke overheden onvoldoende overtuigd van het belang van een water-verdeel sleutel voor het gehele stroomgebied van de Ili-rivier, mede omdat door droge omstandigheden de grotere bovenstroomse reservoirs droog staan. Op korte termijn is dit niet een direct gevaar voor het programma aangezien er voor het gebied waar de tijgers uitgezet worden ook gebruik gemaakt kan worden van grondwater en water uit het Ili-meer. Voor de lange termijn is het echter zaak om hier een duurzame afspraak over te maken; zeker gezien de verwachte invloed van klimaatverandering. Met de komst van het UNDP-programma ontstaan er wellicht mogelijkheden om hier als twee organisaties (UNDP en WWF) samen verder mee te komen.

Communicatie

- In deze periode zijn er 150 publicaties over het Ili Balkasj Reservaat naar buiten gebracht door verschillende media in Kazachstan en Rusland. WWF Rusland geeft met regelmaat nieuws updates op haar website, bv. <https://wwf.ru/en/resources/news/tsentralnaya-aziya/wwf-tsentrally-azii-predstavil-programmu-vozvrashchenie-tigra-v-kazakhstan-na-mezhdunarodnoy-konfer/>
- Het gebied en het werk wat daar ondernomen wordt krijgt ook regelmatig aandacht op de Kazach televisie. Een goede indruk van het gebied, samenwerking met de lokale bevolking en verschillende natuurbeschermingsissues, de mensen van het Reservaat en WWF die er werken, is te zien (Engelstalig) op <https://wwf.ru/en/resources/news/tsentralnaya-aziya/wwf-tsentrally-azii-predstavil-programmu-vozvrashchenie-tigra-v-kazakhstan-na-mezhdunarodnoy-konfer/> en <https://qazaqtv.com/en/programs/outdoor-kazakhstan/16488-wolves>

INZET WWF

In het afgelopen jaar zijn er geen nieuwe krachten voor het programma aangetrokken. Het Kazachstan Tiger Re-Introduction Programme bestaat nu uit de volgende collega's.

Het vaste team in Kazachstan. Van links naar rechts: Ilias Seitov (communicatie), Lizza Protas (adjunct-directeur), Aibek Baibulov (senior projectcoördinator), Dilmara Jalilova (project administratie), Grigory Mazmanians (directeur Centraal Azië Programma's), Zhuldyz Astrakhamtseva (Hoofd accountant)

© WWF